

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ІССС-3 ДЛЯ АНАЛІЗУ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ЗЛОЯКІСНІ НОВОУТВОРЕННЯ ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Структура онкологічної захворюваності дитячого населення має свої особливості. Більшість пухлин, що виникають в дитячому віці, мають ембріональне походження. Це робить малоінформативним аналіз дитячої онкологічної захворюваності на засадах нозологічного принципу з використанням звичної міжнародної класифікації хвороб МКХ-10. Натомість в 1996 році була розроблена та наразі широко застосовується у всьому світі Міжнародна класифікація дитячих ЗН (International Classification of Childhood Cancer, ІССС), яка орієнтована більше на врахування морфологічного типу пухлини, ніж її локалізації. Класифікація складається з 12-ти основних груп, що в свою чергу поділені на 47 підгруп онкологічних захворювань, найбільш типових для дитячого віку. Наразі є чинним вже третій перегляд цієї класифікації, ІССС-3 [1]. Більшість наукових джерел та міжнародних організацій використовують для міжнародних порівнянь та представлення інформації щодо онкологічних захворювань у дітей саме ІССС-3. В той же час в Україні основою для представлення будь-якої статистичної онкологічної інформації та порівнянь, в тому числі й у дитячій онкології та онкогематології, традиційно користуються класифікацією МКХ-10.

Слід зауважити, що ІССС-3 є, в першу чергу, статистичною класифікацією, тому базується на більш детальних клінічних класифікаціях - класифікації морфологічних типів пухлин, викладеній у Міжнародній класифікації онкологічних хвороб (МКХ-О) 3-го перегляду (ICD-O-3), та відповідній класифікації локалізації пухлин [2]. Ці елементи опису злоякісного новоутворення містяться в первинній медичній документації, їх кодування підтримується Національним канцер-реєстром України (НКР), тому імплементация ІССС-3 для кодування всіх зареєстрованих випадків захворювання на ЗН у дітей за допомогою функцій автоматизованого кодування стала також можливою.

Оскільки державна система реєстрації інформації про випадки онкологічних захворювань включає в тому числі й дитячу онкологію, такий підхід не потребує значних організаційних заходів та організації повторного збору даних. Перехід на ІССС-3 є суто технічним завданням та полягає, фактично, в імплементации таблиць відповідності між кодами ICD-O-3 та ІССС-3, наведених Програмою спостереження, епідеміології та кінцевих результатів (SEER Program) Національного інституту раку США [1]. Що й було здійснено у програмному забезпеченні НКР.

Автоматизоване отримання кодів статистичних класифікацій на основі наявних клінічних даних дозволяє мінімізувати помилки при класифікації, кількість яких, за деякими джерелами, сягає 30-40%, мінімізувати трудозатрати лікарів, статистиків та реєстраторів, а також іншого персоналу, задіяного в збиранні та обробці первинних даних. При внесенні змін до класифікації повторне та ретроспективне кодування також, як правило, виконується в автоматичному режимі. Саме цей принцип був свого часу використаний НКР щодо використання класифікації МКХ 9-го перегляду, і згодом, при переході системи охорони здоров'я України до використання МКХ-10, переведення баз даних НКР на кодування онкологічних захворювань за поновленою класифікацією було здійснено повністю за допомогою автоматизованих процедур.

В 2015 році автоматизовану процедуру кодування дитячих онкологічних захворювань за класифікацією ІССС-3 було імплементовано у програмному забезпеченні НКР. Це дозволяє отримувати коди ІССС-3 для всіх записів, наявних в НКР, представляти дані України для міжнародних досліджень, а також проводити аналіз дитячої захворюваності, смертності та виживаності відповідно до кодів ІССС-3 в розрізі регіонів, статево-вікових груп, часових

інтервалів та всіх інших параметрів. Деякі результати такого аналізу, виконаного на вибірці хворих з діагнозом, встановленим у період з 2002 року (року початку повного охоплення населення України автоматизованою системою збору даних НКР) по 2013 рік, наведені нижче. Віковим цензом когорти хворих, вибраної для аналізу, використано вік 0-19 років, що зумовлено підходом Міжнародної агенції з дослідження раку (International Agency for Research on Cancer, IARC) та Міжнародної асоціації канцер-реєстрів (International Association of Cancer Registries, IACR) в проекті «Міжнародна захворюваність на дитячий рак» [3], які посилаються на відносну близькість раків серед підлітків до дитячих раків, та необхідність узгодженої стратегії щодо цих груп пацієнтів.

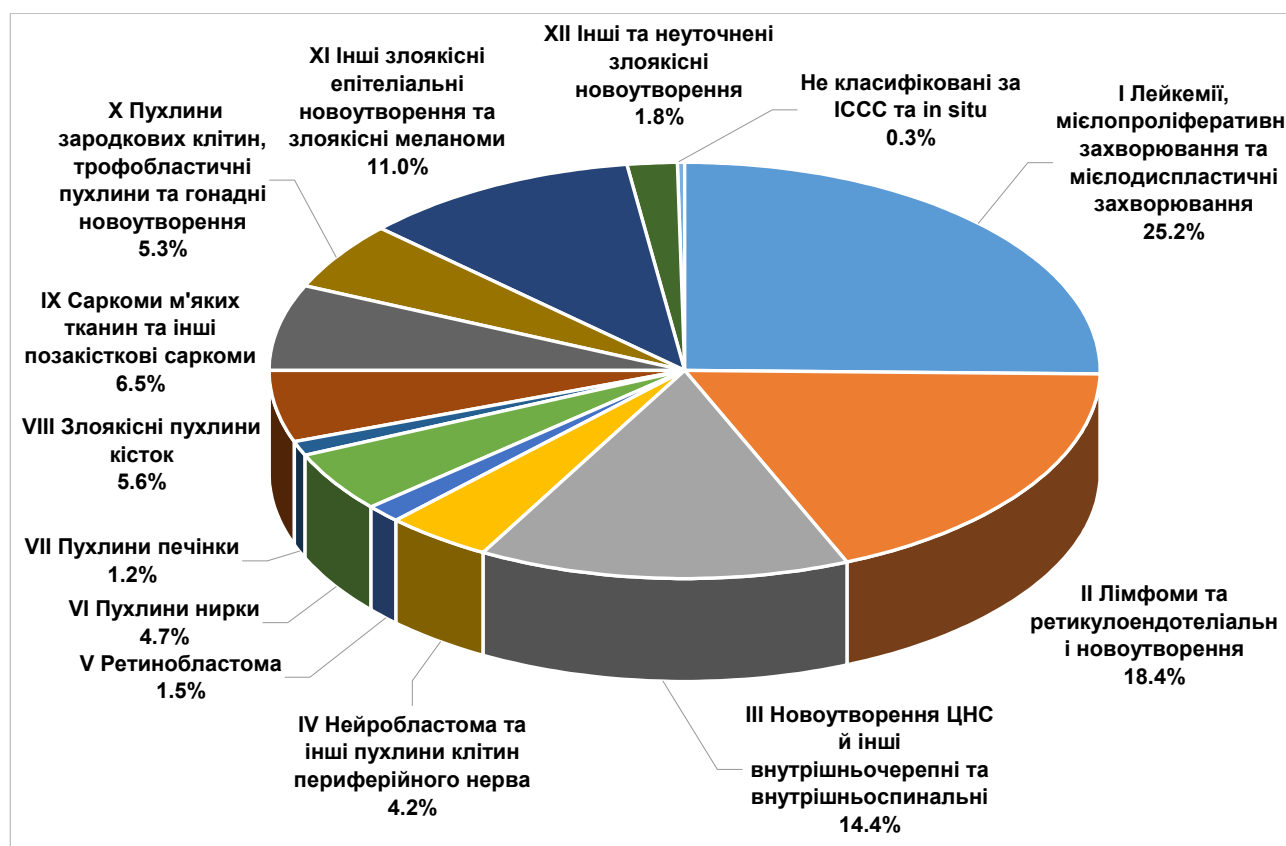

Рис. Д1 – Структура захворюваності на ЗН когорти дітей та підлітків віком 0-19 років, 2002-2013 рр.

Таким чином, сьогодні в Україні створено передумови та технічну можливість для проведення детального аналізу дитячої захворюваності, смертності та показників діяльності дитячої онкологічної та онкогематологічної служби та їх порівняння з міжнародними даними на основі використання міжнародної класифікації дитячих раків ІССС-3. Національний інститут раку та НКР запрошують спеціалістів та науковців долучатися до цієї діяльності та надавати пропозиції щодо актуальних напрямків аналізу даних.

1. <http://seer.cancer.gov/iccc/iccc3.html>
2. <http://codes.iarc.fr/>
3. <http://iicc.iarc.fr/index.php>

Таблиця Д1- Захворюваність на ЗН когорти дітей та підлітків віком 0-19 років, 2002-2013 рр.

Назва рубрики	Кількість випадків	Показник на 100 тис. дитячого населення
Всі ЗН	18014	14,86
I Лейкемії, мієлопроліферативні захворювання та мієлодиспластичні захворювання	4540	3,74
(A) Лімфоїдні лейкемії	3081	2,54
(B) Гостра мієлоїдна лейкемія	766	0,63
(C) Хронічні мієлопроліферативні захворювання	233	0,19
(D) Мієлодиспластичний синдром та інші мієлопроліферативні захворювання	58	0,05
(E) Неуточнені та інші уточнені лейкемії	402	0,33
II Лімфоми та ретикулоендотеліальні новоутворення	3315	2,73
(A) Лімфоми Ходжкіна	2017	1,66
(B) Неходжкінські лімфоми (за винятком лімфоми Беркітта)	834	0,69
(C) Лімфома Беркітта	244	0,20
(D) Різні лімфоретикулярні новоутворення	145	0,12
(E) Неуточнені лімфоми	75	0,06
III Новоутворення ЦНС й інші внутрішньочерепні та внутрішньоспинальні	2592	2,14
(A) Епендимомы та пухлини судинного сплетіння	211	0,17
(B) Астроцитомы	967	0,80
(C) Внутрішньочерепні та внутрішньоспинальні ембріональні пухлини	510	0,42
(D) Інші гліоми	149	0,12
(E) Інші уточнені внутрішньочерепні та внутрішньоспинальні новоутворення	65	0,05
(F) Неуточнені внутрішньочерепні та внутрішньоспинальні новоутворення	690	0,57
IV Нейробластома та інші пухлини клітин периферійного нерва	750	0,62
(A) Нейробластома і гангліонейробластома	663	0,55
(B) Інші пухлини клітин периферійного нерва	87	0,07
V Ретинобластома	274	0,23
VI Пухлини нирки	839	0,69
(A) Нефробластома та інші неепітеліальні пухлини нирки	698	0,58
(B) Ниркові карциноми	101	0,08
(C) Неуточнені злоякісні пухлини нирки	40	0,03
VII Пухлини печінки	213	0,18
(A) Гепатобластома	112	0,09
(B) Карциноми печінки	81	0,07
(C) Неуточнені злоякісні пухлини печінки	20	0,02
VIII Злоякісні пухлини кісток	1009	0,83
(A) Остеосаркоми	435	0,36
(B) Хондросаркоми	84	0,07
(C) Пухлина Юінга і споріднені саркоми кістки	250	0,21
(D) Інші уточнені злоякісні пухлини кісток	139	0,11
(E) Неуточнені злоякісні пухлини кісток	101	0,08
IX Саркоми м'яких тканин та інші позакісткові саркоми	1170	0,97
(A) Рабдоміосаркома	326	0,27
(B) Фібросаркоми, пухлини оболонки периферійного нерва та інші фіброзні новоутв.	223	0,18
(C) Саркома Капоші	2	0,00
(D) Інші уточнені саркоми м'яких тканин	494	0,41
(E) Неуточнені саркоми м'яких тканин	125	0,10
X Пухлини зародкових клітин, трофобластичні пухлини та гонадні новоутворення	956	0,79
(A) Внутрішньочерепні та внутрішньоспинальні зародковоклітинні пухлини	63	0,05
(B) Злоякісні позачерепні та позагонадні зародковоклітинні пухлини	167	0,14
(C) Злоякісні гонадні зародковоклітинні пухлини	472	0,39
(D) Гонадні карциноми	164	0,14
(E) Інші та неуточнені гонадні злоякісні пухлини	90	0,07
XI Інші злоякісні епітеліальні новоутворення та злоякісні меланомы	1975	1,63
(A) Карциноми кори надниркової залози	15	0,01
(B) Рак щитовидної залози	763	0,63
(C) Рак носоглотки	69	0,06
(D) Злоякісні меланомы	322	0,27
(E) Карциноми шкіри	158	0,13
(F) Інші та неуточнені карциноми	648	0,53
XII Інші та неуточнені злоякісні новоутворення	327	0,27
(A) Інші уточнені злоякісні пухлини	34	0,03
(B) Інші неуточнені злоякісні пухлини	293	0,24
Не класифіковані за ІССС та in situ	54	0,04

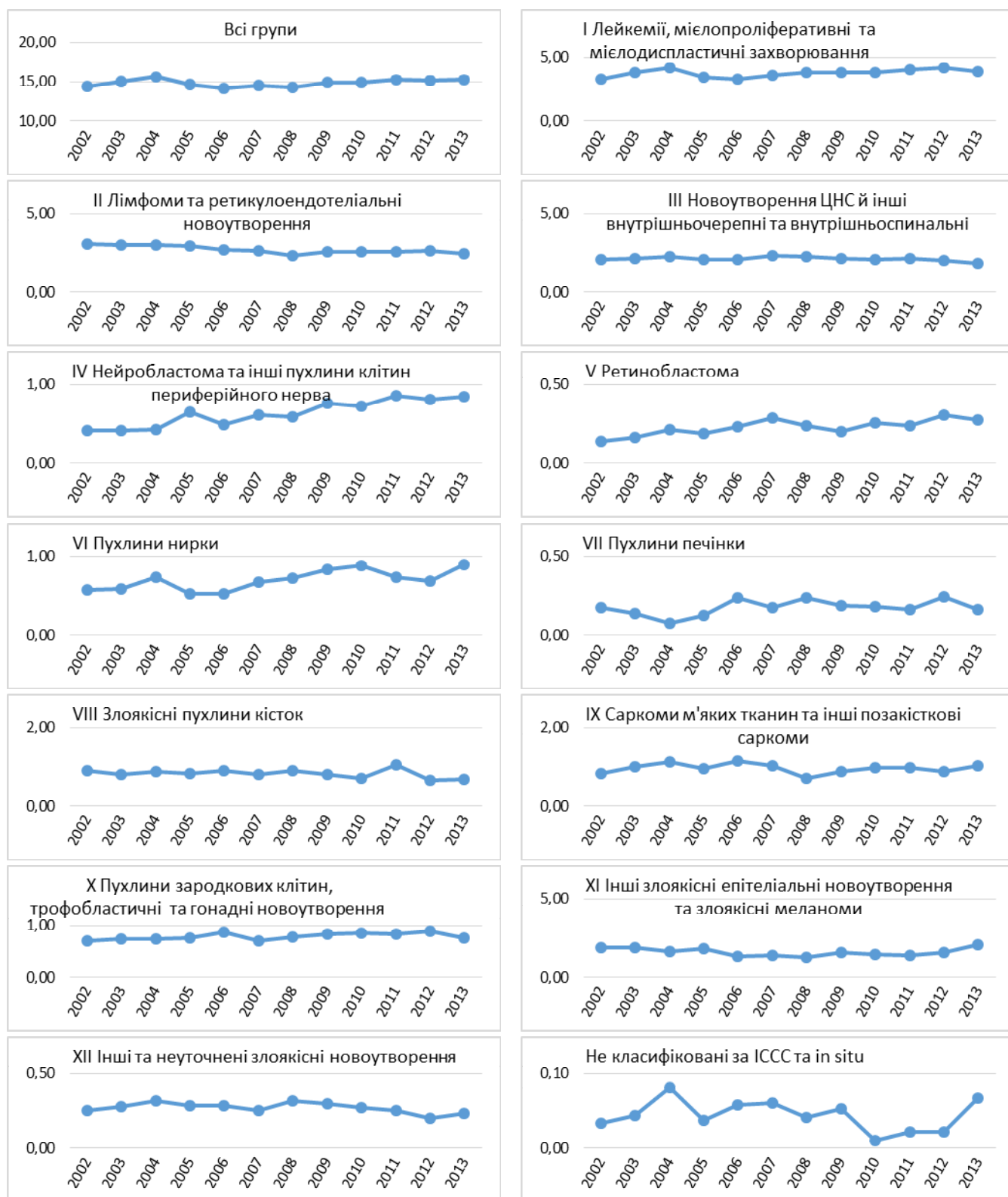

Рис. Д2 - Динаміка захворюваності на ЗН дітей та підлітків віком 0-19 років, 2002-2013 рр. (показник на 100 тис. дитячого населення)

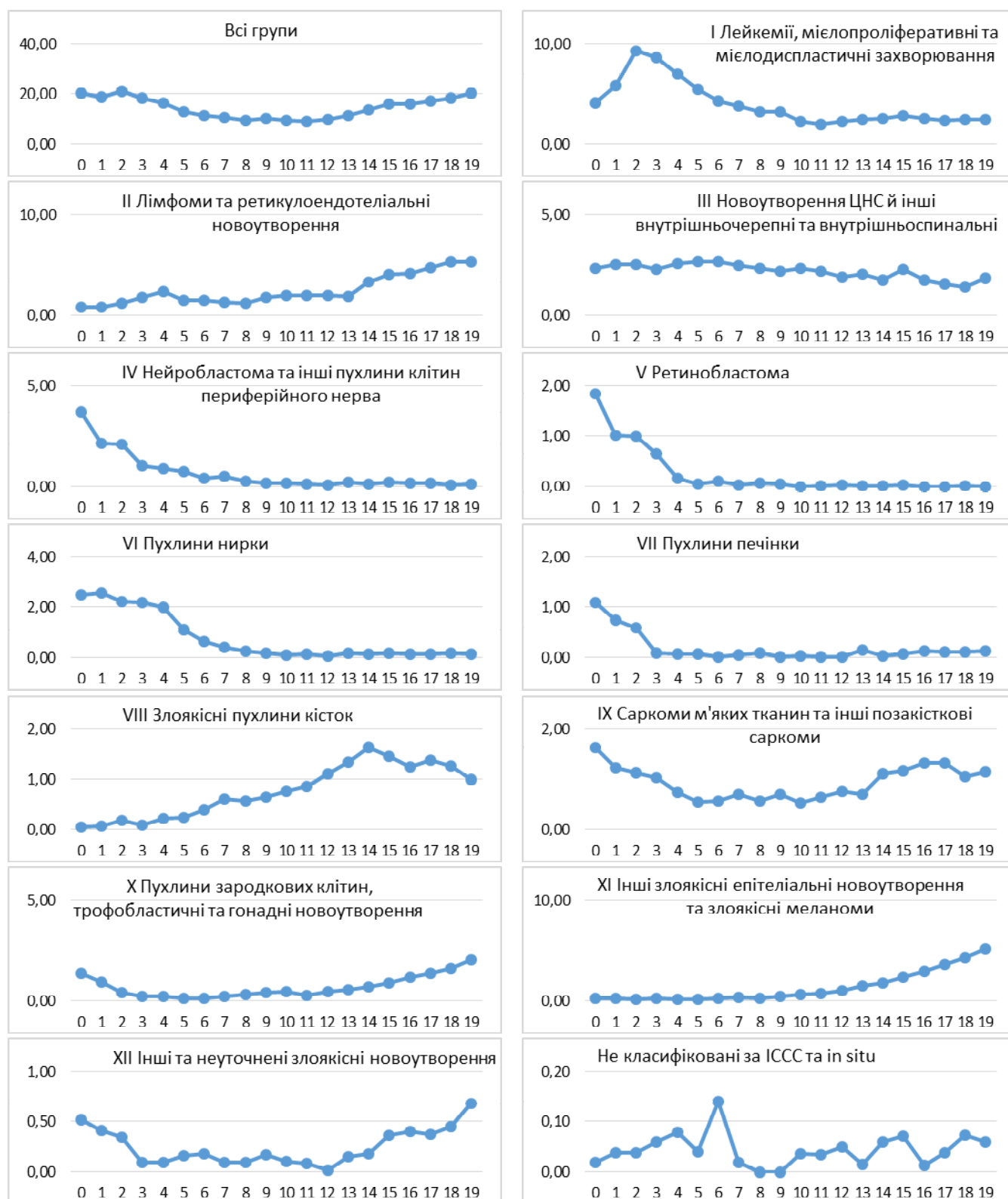

Рис. Д3 – Вікові показники захворюваності на ЗН когорти дітей та підлітків віком 0-19 років, 2002-2013 рр. (показник на 100 тис. населення відповідного віку)